

Enric Casasses: 'Facebook és un fitxer policíac obert!'

—Roger Cassany entrevista Enric Casasses

per Vilaweb Lletres—

Entrevista al poeta, que acaba de publicar 'T'hi sé', un poemari extret íntegrament i en el mateix ordre de la seva llibreta de notes · Us oferim un vídeo d'Escriptors TV en què recita 'Anima'l, ànima, l'animal' i 'Amor meu'.

Segons que explica ell mateix, vivia uns mesos de manca d'inspiració i escrivia de tot i molt, però amb la sensació de no fer res. I un bon dia, el febrer del 2010, va decidir de començar a escriure en una petita llibreta amb les cobertes negres. No tan sols hi va escriure, sinó que hi va fer dibuixos, ratlles, hi va deixar caure gotes de vi negre... I un cop la va tenir plena, [Enric Casasses](#) va tenir clar que allò havia de ser un llibre. Tal qual, sense ni tan sols canviar l'ordre dels poemes i mantenint-hi uns quants dels dibuixos. El resultat és '[T'hi sé](#)' (Edicions de 1984), un poemari que relata un moment concret de la història del poeta, que parla de la solitud, de l'amor, de la informàtica, del progrés... 'Per veure-hi un sentit global, al llibre, necessito un parell d'anys més', diu. En aquesta entrevista parla de tot això, de la independència, del vigor de la poesia catalana... La presentació pública, el dia 27 a l'[Horiginal](#). I, a partir del gener, a [la Seca](#), el podrem veure dalt l'escenari amb Feliu Gasull a la guitarra a l'espectacle 'Vine, si vols'.

—**T'hi sé... on?**

—T'hi sé aquí, entre nosaltres, al món. Tu, hi ets. És una sensació agradable, de companyia.

—**Però el llibre parla de la solitud. És escrit des de la solitud? Un crit contra la solitud?**

—És que hi ets, hi ets, però ho he d'afirmar. Si hi fossis del tot, si ho tingués tan clar, no caldria dir-ho. T'hi sé, però potser no és clar que hi siguis, per això necessito dir-ho.

—**Al poema 'Amor meu' més aviat sembla que ens cansem de les parelles, que no ens conformem mai, cosa que també ens acosta a la solitud...**

—Sí, és la idea de la perfecció. La recerca d'un ideal que no hi és, però que ens sona. L'amor perfecte existeix, però no és perfecte. En l'amor, no sé ben bé què vol dir perfecte.

—**D'on sorgeix, el llibre?**

—Els anys 2008 i 2009 vaig anar escrivint coses soltes però amb la sensació que no fotia res. Ara ho miro i hi ha una pila de papers enorme, però la sensació era de no fotre res. I un bon dia de febrer de l'any 10 vaig agafar aquesta llibreta, que era per estrenar, i vaig dir 'va, som-hi', i va ser la llibreta que m'hi va portar. La llibreta és el que fa la unitat. Perquè els poemes són seguits, amb el mateix ordre al llibre i a la llibreta. I el fet que ho escrivís tot amb boli negre, quan a vegades faig servir colors, m'hi va acabar portant. Mentre la llibreta s'acabava, jo ja anava veient que havia de ser un llibre, que calia tancar el cercle.

—**Per tant, no és un recull de poemes...**

—No, és un moment de mi, de la meua història. Abans, quan vaig començar a publicar, com que havia estat molts anys inèdit, vaig començar a ordenar els poemes d'una altra manera: un llibre de sonets, un de poemes en prosa, un de poemes llargs. Aquí hi és tot barrejat. És un moment concret. Explica un moment.

—**I si haguéssiu de dir de què va, què diríeu?**

—Per veure-hi un sentit global, al llibre, necessito un parell d'anys més. Però segurament el té. Tot allò que penso, conscientment o no, és aquí.

—**A més de la solitud, també hi plana la idea de progrés. Fins i tot hi ha un poema titulat 'Progrés', que menysté el progrés acomiadant-se'n, dient: 'Doncs ei, au, bup bup.'**

—La sensació de progrés, que a cada bugada es perd un llençol, doncs sí que la tinc. Allò que es guanya per una banda es perd per una altra. No sé si es va enrere, això tampoc no ho diria, però és que endavant hi anem a batzegades i de maneres molt rares.

—**Un altre poema es titula 'Els progressos de la inconformàtica', que diu que els programes ens empresonen...**

—És que és l'hòstia. No sé qui són els programes. Fas servir el Word per exemple i acabes entrant entrant en l'esfera mental d'un paio que deu estar pirat i tan ficat en els programes que no sap què volem els de fora. A més, decideix ell per tots. És com si a la nevera hi hagués un lloc per posar la mantega. I si no la poses allà, la nevera s'apaga. Hi ha una dictadura, cada vegada més, en el món de la informàtica. El poema parla d'això, que és una sensació que tinc molt darrerament. Mireu Facebook. És un fitxer policíac obert i públic! Allò que abans només tenien els policies, ara és públic i obert.

—**Cap on anem, doncs?**

—Ni puta idea. Bé, sí... que cap on anem? Cap algun lloc on hi ha primavera, no hi ha tardor, no hi ha hivern... En realitat anem a la merda. Això sí, amb seguretat, que diuen. Quan peti la terra sencera diran: 'Poseu-vos el cinturó!'

—**Internet també té coses bones...**

—Sí, però és una forma de control molt forta. És cert que hi ha manera de sortir-ne, d'aquest control. Hi ha gent que va obrint camins laterals que no es poden tancar, que no t'empresonen, progressant, aquests sí, però no és fàcil. Internet, perquè va començar com va començar, perquè si no seria de les coses més cares que tindríem.

—**Un altre poema, 'Escrucallàpits', que parla dels encenalls que anem deixant pel camí mentre ens fem punta, és una visió diferent del progrés...**

—Sí, aquest poema parla de la vida, la vida sencera. Hi ha tres coses: el llapis, que és la cosa; allò que escriu el llapis, que és allò que diu i fa la cosa; i allò altre, que és allò que vas deixant pel camí i que té formes lliures, com papallones volant... Arribats a aquest punt, ja que parlem tant de progrés, t'he de confessar que, en aquest llibre, el progrés té una trampa: és el carrer on vivia ella, al temps d'escriure això...

—**Ah, caram!**

—Sí. I allà a la vora hi ha la millor adreça de Barcelona, que és on vivia el meu amic Jordi Pope: Venus entre Llibertat i Perill!

—Una zona bonica de Gràcia... Parlant de progrés i llibertat, creieu que anem ràpids o lents, cap a la independència?

—Amb un límit de tres-cents anys... Fins aquí podíem arribar. O sigui, som dins el termini, però a veure si s'afanyen. És qüestió de l'any que ve, perquè ja toca. Mireu, de nacions sense estat n'hi ha moltes, però com Catalunya, cap. Que tinguis un diccionari mèdic enciclopèdic en català així de gruixut, una gran enciclopèdia, publicacions especialitzades de tota mena, és a dir, una literatura plena, no passa enlloc més. Aquesta literatura no la té ni el Tirol, ni Sardenya, ni la Bretanya, ni Irlanda, ni Escòcia, on qui no escriu en anglès són quatre folclòrics. Ep, amb això no vull dir que tinguin ni més dret ni menys que nosaltres d'independitzar-se. I si ho fan abans que nosaltres, fantàstic, millor. Però el pes del català, envoltat del francès, el castellà i l'italià, la força de mantenir la cultura, la llengua plena... això és únic.

—La poesia catalana sempre ha perviscut...

—La poesia sol ser el que aguanta més. Quan no queda res més, queden quatre cantants, com passa en moltes nacions sense estat. Però la poesia a casa nostra ha tingut un paper molt important des de la Renaixença. Potser ha fet tant o més Jacint Verdaguer amb la seva poesia que Prat de la Riba i companyia amb les Mancomunitats i la política. La força del país i de la llengua des de baix, des de fora de la cosa estrictament política, hi ha estat sempre i ha estat decisiva. I durant el franquisme, Brossa, Pere Quart, Espriu, Vinyoli, Estellés... Són herois! Escrivint en català sabent que de duro no en veurien cap i de repercussió ben poca, perquè es feien tirades minses i la meitat de les coses se censuraven. A posteriori es poden veure algunes de les escabetsxades que feien els censuradors. I déu n'hi do. A vegades fins i tot penses que seria millor un llibre prohibit que no un llibre mutilat. Això sí, jo penso que al segle XX és brutal el que ha fet la literatura catalana. En la Renaixença, no cal dir-ho, però després encara puja més: Maragall, Carner, Brossa, Estellés, Miquel Bauçà, Blai Bonet... És una florida bestial.

—I al segle XXI?

—Aquí la cosa és viva. I internacionalment també, als festivals, etc. De gran poeta viu i actiu espanyol o francès, qui coneixeu?

—...

—És que costa, eh! Segur que n'hi ha, però no és com en èpoques anteriors. No sabem ben bé què fan i tampoc no ens arriba. La poesia és universal i n'hi ha a tot arreu, però sembla que hi hagi països on sembla que s'hi posin més, i Catalunya potser és un d'aquests. A Rússia tothom se sap els poemes de Puixkin, al Brasil també hi ha molta poesia, per exemple. Mireu, per exemple, al Brasil en Brossa té més fama que no aquí. És considerat un dels grans del segle XX d'àmbit mundial. Sí, tenim una bona literatura, potent i reconeguda.

—Aquest estiu vau recitar el poema 'Uh' d'una tirada, quasi cinc hores...

—Sí... M'ho vaig prendre bé. Van ser dues parts, amb una pausa de deu minuts. Vam començar a les vuit del vespre i vam acabar quasi a la una de la matinada, mentre s'anava fent fosc. Era l'època de la pluja d'estels, a tocar de Sant Llorenç, hi havia begudes i entrepans... Ei, i hi va haver una part de públic que ho va aguantar tot, de principi a final. Penseu que òbviament era obert i que es podia entrar i sortir tantes vegades com es volgués. Quasi cinc hores!

—**No us vau quedar sense veu?**

—No, anava mentalitzat. A mi no m'agrada llegir fragments de poemes. I 'Uh' és un poema de tres-centes pàgines, però un sol poema i, per tant, si s'ha de dir, prefereixo dir-lo sencer, almenys una vegada. Penseu que hi ha situacions precioses perquè, per exemple, quan portes tres hores llegint i en un vers recordes una cosa que has dit fa tres quarts d'hora, fa un efecte especial. I després et refereixes a alguna cosa d'una hora abans... Es creen uns efectes diferents, únics. Em va agradar molt de fer-ho. A més era jo sol, la meua veu pelada, ni guitarra ni res. Molt agradable.

—**Per acabar us demano que comenteu tres fragments concrets que apareixen al llibre. El primer: 'Tot són improvisacions, passa que algunes surten soles i altres treballosament.'**

—Sovint em pregunten: 'I quin mètode fas servir per escriure?' Jo no sé mai què dir, a vegades surt així i a vegades d'una altra manera. En el fons l'art és sempre invenció i improvisació. No és un puzzle, que saps la imatge que ha de sortir i en tens les peces soltes. T'has d'inventar les peces i la imatge. És aquest el meu mètode, que és que no hi ha mètode.

—**El segon: 'La música és com la literatura però sense el soroll.'**

—La música és un llenguatge pur, sense el merder del contingut. És que les paraules totes signifiquen coses. Amb les notes musicals pots deixar anar sentiment d'una altra manera. És molt difícil fer pintura abstracta en literatura. Ho intentes i t'acaba sortint figuratiu. Fins i tot l'escriptura automàtica, surrealista, acaba agafant un fil i dient alguna cosa. Les paraules van enganxades al significat, és una putada, no hi ha manera de treure-les-en.ç

—**I el tercer: 'Si tens gana i por de tenir-ne i de tenir-ne més i de continuar-ne tenint ja no tens gana, tens molta gana, i doncs fora, fora la por, la por.'**

—S'assembla a la sentència d'Epicur. Crida la carn, que tinc fam. Ve a dir: no t'atabalis, si tens por de tenir gana i tens dues pomes i en vols agafar una per ara i l'altra guardar-te-la per després, no ho facis, que segur que deixes algú altre 'pringant'. De moment, preocupa't de la gana d'avui. I au.